Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Muistio

27.5.2025

EU/338/2025
EU/338/2025-MMM-15

Asiantuntijalausunto; Suuri valiokunta keskiviikko 28.5.2025 klo 12.00 / E 31/2024 vp

Maatalousneuvos Ahti Hirvonen

Komissio toteaa maataloutta ja elintarvikkeita koskevassa visiossaan, että julkinen tuki YMP:n kautta on edelleen olennaisen tärkeää viljelijöiden tulojen tukemiseksi, jotta voidaan varmistaa sellaisen maatalouden jatkuminen, joka houkuttelee maataloustuottajien tulevia sukupolvia kaikkialla EU:ssa. Suorat tuet ovat edelleen ratkaisevassa asemassa tulojen tukemisessa ja vakauttamisessa tilatasolla. Vuonna 2020 niiden osuus tilojen tuloista oli keskimäärin 23 prosenttia. Visiossa todetaan, että maatalous ja elintarvikkeet, myös kalastus, ovat unionin strategisia aloja, jotka tarjoavat turvallisia ja korkealaatuisia elintarvikkeita 450 miljoonalle eurooppalaiselle, ja niillä on keskeinen rooli maailmanlaajuisessa ruokaturvassa. Maatalous ja elintarviketuotanto on olennaisen tärkeä myös maaseutu- ja rannikkoalueiden elinvoimaisuuden säilyttämisen kannalta.

Rahoituskehystä koskevassa tiedonannossa komissio toteaa, että yhteisen maatalouspolitiikan tarjoamasta huomattavasta tuesta huolimatta maataloustulot työntekijää kohti vaihtelevat edelleen suuresti ja jäävät huomattavasti alle EU:n talouden keskipalkan (60 % vuonna 2023). Pienimuotoisessa rannikkokalastuksessa keskipalkka oli vuonna 2021 noin puolet EU:n keskipalkasta. Vuonna 2020 vain 6,5 prosenttia viljelijöistä oli alle 35-vuotiaita, eli EU:n viljelijät ikääntyvät. Maatalousalan investointivajeen umpeen kuromiseen ja digitaalisen ja vihreän siirtymän ja energiasiirtymän toteuttamiseen maatalousalalla tarvittaisiin noin 62 miljardia euroa.

Valtioneuvoston selvityksessä tarkennetaan huhtikuussa 2024 muodostettuja ennakkovaikuttamiskantoja. Tulevaa rahoituskehysehdotusta koskevien ennakkotietojen mukaan suoraan jäsenmaille kohdentuvaa rahoitusta ohjaisi yksi kaikkia politiikka-aloja koskeva jäsenvaltiokohtainen suunnitelma. Valtioneuvoston kannassa korostetaan EU-rahoituksen painopisteiden priorisointia, jotta rahoitus voidaan kohdentaa nykyistä paremmin valittujen strategisten prioriteettien mukaisesti. Sekä rahoituksen kohdentamisen että rahoituskehyksen rakenteen ja ohjelmamallien uudistamisen osalta maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että EU:n yhteisen maatalouspolitikan tavoitteet tulee ottaa huomioon. Näitä tavoitteita ovat: tukea maataloustuottajia ja parantaa maatalouden tuottavuutta, jotta kuluttajille on jatkuvasti tarjolla kohtuuhintaisia elintarvikkeita, varmistaa EU:n viljelijöille kohtuullinen toimeentulo, torjua ilmastonmuutosta ja käyttää luonnonvaroja kestävällä tavalla, säilyttää maaseutualueet ja -maisemat kaikkialla EU:ssa, pitää maaseudun elinkeinoelämä vireänä lisäämällä maatalouden, elintarviketeollisuuden ja niihin liittyvien alojen työpaikkoja.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

Maa- ja metsätalousministeriö pitää erittäin tärkeänä, että mahdollisessa uudessa rahoitusrakenteessa viljelijöiden tulonmuodostukseen keskeisesti vaikuttavat tuet tulisi selvityksen mukaisesti ensisijaisesti säilyttää omana kokonaisuutenaan, ne ovat Suomessa merkittävä viljelijöiden tulotasoa ja tuotantoa ylläpitävä tekijä. Viljelijöiden tulotason näkökulmasta maaseudun nykyisten kehittämistoimenpiteiden Suomelle tärkeitä elementtejä ovat luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristö- ja ilmastokorvaukset, eläinten hyvinvoinnin tuki, luonnonmukaisen tuotannon edistämisen tuki ja maatalouden investointien tukeminen. Myös nuorten viljelijöiden tuen vahvistaminen ja omistajanvaihdosten kannustaminen ovat tärkeitä maatalouden ja maaseudun kehittymisen kannalta.

Ennakkotietojen mukaan uudistuksessa korostuu tulosperusteisuuden vahvistaminen erityisesti jäsenvaltioille suoraan kohdentuvaan rahoitukseen sekä joustavuuden lisääminen, jotta pystyttäisiin nykyistä paremmin vastaamaan ennakoimattomiin tarpeisiin. Joustavuuden lisäämisessä on tärkeää huomioida yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten tukien merkitys viljelijöiden tulojen määrässä ja tulojen vakaudessa. Erityisesti nuorten viljelijöiden ja investointien näkökulmasta on tärkeää, että tukien määrä on ennakoitavissa ja vuosien välinen vaihtelu on hallittua.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ennallistamisasetuksen toimeenpanoon haettavaa lisärahoitusta erittäin tärkeänä. Toimeenpano kohdistuu merkittävässä määrin maatalous-, metsä- ja kalastussektoreille. Huomionarvoista on myös se, että asetuksen toimeenpanoa tukevia toimenpiteitä rahoitetaan jo nykyisin esimerkiksi maaseuturahastosta.

Luonnonolosuhteet ovat ruoantuotannolle epäedulliset Suomessa verrattuna muihin EU-maihin. Haitta on luonteeltaan pysyvä. Oman ruoantuotannon merkitys on kuitenkin entistä tärkeämpää myös huoltovarmuuden näkökulmasta geopoliittisen epävakauden edelleen jatkuessa.